

Uit de schaduw ~ Bijlage 1 + 2 ~ Topiclijst sleutelpersonen Zuidoost

Beantwoording kernvraag stadsdeel na profielschets van jongerengroepen: “In hoeverre zal het drugsgebruik zich verder gaan ontwikkelen tot problematisch gebruik c.q. verslaving?”

Algemene informatie

- * Kern variabelen (leeftijd, etniciteit, m/v)
- * Organisatie (functieomschrijving en kernwerkzaamheden)
- * Samenwerking met andere organisaties (m.b.t. drugsproblematiek)
- * Rapportages (m.b.t. drugsproblematiek)

Afbakening (accent op jong/jongvolwassen 12 - 30 jaar in Zuid-oost: MAX 3 GROEPEN)

- * Profielschets van groep(en) >>> werk uit per groep
 - Kernprofiel (gebruik steekwoorden bij omschrijving groep)
 - Variabelen (groeps grootte, leeftijdsvariatie, etniciteit(en), geslacht)
 - Opleiding/Inkomen (school, baan(tje), werkloos en toekomstperspectief)
 - Mobiliteit (buurt(en) in Zuid-oost en/of ook daarbuiten)
 - Hoeselcultuur (politiecontacten, klusjes, dealen, etc.?)

Vrije tijdsbesteding

- * Typering van groep(en) >>>> werk uit per groep
 - Waar vrije tijdsbesteding (buurt(en) in Zuid-oost) en/of ook daarbuiten)
 - Buurtlocatie(s) (jongerencentra; soos; sportschool; studio's etc.)
 - (Privé) feesten in Zuid-oost (Kabula, Latin, R&B, Hip hop etc.)
 - Uitgaanslocaties (clubs, cafés, disco's, party's)

- Rolmodellen (artiesten, acteurs, muzikanten etc.)
- Nieuwe rages (modemerken, dansstijlen, uitgaan, feesten, etc.)

Drugsgebruik

* Beleving en betekenisgeving middelengebruik >>>> werk uit per groep

- Alcoholconsumptie (waar, met wie, frequentie en welke status/merk)
- Cannabis (waar blowen, met wie, frequentie en welke soorten)
- Participatie (meerderheid, minderheid of individuen)
- Verkrijgbaarheid (coffeeshop / thuis / straat / in of buiten Z-O)
- Perceptie (motieven gebruik en positieve / negatieve effecten)
- Activiteiten (plezier of problematisch)
- Beeldvorming en status (imago: cool/etnisch - winners / losers)
- Handel en dealpraktijk (intern of extern)
- Diffusie (dichtbij of veraf t.o.v. blowcultuur)

* *Andere middelen (waar, met wie en frequentie)*

- Participatie (meerderheid, minderheid of individuen)
- Verkrijgbaarheid (coffeeshop / thuis / straat / in of buiten Z-O)
- Perceptie (motieven gebruik en positieve / negatieve effecten)
- Activiteiten (plezier of problematisch)
- Beeldvorming en status (imago: cool/etnisch - winners/losers)
- Handel en dealpraktijk (intern of extern)
- Diffusie (dichtbij of veraf t.o.v. blowcultuur)

Drugs overlast en geweld

* Bij specifieke groepen? >>>> meer algemeen

- Illegale (straat) cultuur en gebruikersproblematiek
- Gezinsproblematiek

Signalen of duidelijke trends

* Ten aanzien van (recreatief) drugsgebruik, handel of overlast

- Verspreiding van middelen (traag, snel of stabiel)
- Nieuwe (kwetsbare) groepen
- Voorlichting (adequaat of passief)
- Toekomstige problematiek?

Bijlage 2 Focusgroep

In mei 2011 is een focusgroep georganiseerd. Het stadsdeel Zuidoost heeft de

focusgroep in overleg met de onderzoekers samengesteld. Onder de genodigden bevonden zich personeel van een middelbare school, het stadsdeel Zuidoost, de politie, Jellinek, GGD, HvO Querido (dak- en thuislozen) en Inforsa (reclassering). Helaas waren niet al deze personen aanwezig. Uiteindelijk is de focusgroep gehouden met zeven personen: twee veiligheidscoördinatoren van het stadsdeel Zuid-oost, twee afgevaardigden van HvO Querido, één persoon van Inforsa en twee dames van het Meldpunt Zorg & Overlast. Spijtig was de afwezigheid van de politie en middelbare school. Juist vanuit deze hoek hadden we graag het één en ander willen horen.

De deelnemers is een aantal stellingen voorgelegd over jongeren in Zuidoost, vrije tijd en uitgaan, alcohol, cannabis en harddrugs. Hierop konden zij reageren en onder leiding van een van de onderzoekers discussiëren - zonder dat zij daarbij tot consensus hoefden te komen.

Jong in Zuidoost, vrije tijd en uitgaan

De veiligheidscoördinator van het stadsdeel vindt dat de media negatief nieuws over 'Bijlmerjeugd' vaak groter maken dan het is. Volgens hem is de moraal van deze jongeren anders, maar dat wordt door de buitenwereld verkeerd geïnterpreteerd. Op welke schaal dus problemen met seks, drugs en geweld voorkomen, is niet helemaal duidelijk.

De reclassering erkent dat zij veel te maken heeft met deze onderwerpen, maar wijst ook op het gekleurde beeld dat ze kan hebben, omdat de groep waar de reclassering mee te maken heeft allemaal jongens zijn in het strafrechtelijk proces.

Bijna alle deelnemers denken niet dat het stadsdeel in de afgelopen vijf jaar daadwerkelijk (objectief) onveiliger is geworden. Dat er wel vaak gezegd wordt dat Zuid-oost steeds onveiliger wordt, heeft volgens hen eerder te maken met de landelijke trend dat mensen zich steeds (subjectief) onveiliger gaan voelen. Het Meldpunt Zorg & Overlast ziet bijvoorbeeld een stijging in de aanvragen voor de afdeling Zorg, terwijl voorheen veel meer meldingen voor de afdeling Overlast binnen kwamen. Jongeren in Zuid-oost hebben een "kleine actieradius". In de woorden van de veiligheidscoördinator: "Zuidoost is hun wereld". Er wordt wel wat heen en weer gereisd naar de stad, maar voornamelijk om wiet te halen. Een tijd geleden ontstond hierdoor overlast van blowende jongeren in de metro's van Centraal station naar Zuidoost.

De stelling dat jongeren vaak het gevoel hebben er alleen voor te staan in hun

toekomstige keuzes, bekijkt iedereen door een eigen bril. Zo wordt het grote aandeel eenoudergezinnen genoemd als broze basis:

“Een moeder met twee banen stuurt haar kind naar school met een huissleutel om de nek en de gedachte dat de school het kind wel opvoedt. Logisch als kinderen dan geen steun vanuit het thuisfront voelen.”

Aan de andere kant vindt de focusgroep dat jongeren in Zuidoost juist van alle kanten gestimuleerd worden om er wat van te maken, juist omdat het zo noodzakelijk is om in Zuidoost verder te komen.

Het sociaal-culturele aanbod voor jongeren in Zuidoost wordt niet door iedereen als mager ervaren. Jongeren hebben soms geen weet van activiteiten of hebben er gewoonweg geen zin in: *“Ze willen niet schilderen en kleien, maar gewoon buiten chillen met vrienden.”* Dat zou betekenen dat bij een bepaalde groep die behoefte er niet is. Daarnaast meent een deelnemer dat jongens ook niet altijd de discipline hebben om elke week te trainen en op tijd te zijn et cetera: *“Als je 's avonds kickboksles hebt, kan je niet overdag blowen.”*

Eensluidend is de mening dat er weinig tot geen uitgaansgelegenheden zijn voor jongeren in Zuidoost. De bestaande opties trekken specifieke groepen (zoals Afrikanen, Latino's), maar voldoen niet aan de behoeftes van het gros van de jongeren in Zuidoost. Deze moeten echt het stadsdeel uit om iets van hun gading te vinden. De meerderheid van de focusgroep heeft weinig kennis van de flatfeesten die in Zuidoost te vinden zijn. De enkeling die er wel bekend mee is, ziet geen gevaar in de feesten: *“Uiteraard wordt er gedronken en komen er jongeren, maar het is gewoon gezellig.”*

Alcohol, cannabis en harddrugs

Eén deelnemer is van mening dat alcohol vooral een 'witte' problematiek is, maar HvO Querido ziet genoeg dak- en thuisloze jongeren binnenkomen die fors drinken: *“Een fles whisky op een dag kunnen ze met gemak op!”* Wellicht hosselen ze ernaast, want kennelijk kunnen ze hun drankgebruik onderhouden. Verder wordt gedacht dat door de crisis en de dure drankprijzen jongeren eerder thuis gaan indrinken met goedkope alcohol uit de supermarkt. Daarnaast ontvangt het stadsdeel soms signalen vanuit scholen dat meisjes meer zijn gaan drinken. Zichtbare dronkenschap in de buurt wordt, door zowel jongens als meisjes, nog steeds niet als *cool* gezien, maar dit weerhoudt ze er niet van om wel fors te drinken in het uitgaansleven.

Cannabis valt op veel plekken in Zuid-oost te krijgen: *“Je hoeft er niet het*

stadsdeel voor uit.” De meningen zijn verdeeld met betrekking tot het openen van een legaal verkooppunt. De veiligheidscoördinator vindt een coffeeshop in Zuid-oost niet echt nodig, omdat nu toch al (hetzij illegaal) aan die behoefte wordt voorzien. De reclasseringsmedewerker is het hier niet mee eens en zou het fijn vinden als er een officieel punt komt waar controle is op de bezoekers, maar juist ook op de kwaliteit van de wiet. Daarnaast wordt de wietverkoop daarmee uit het criminele circuit gehaald.

Iedereen erkent dat blowen een groot probleem is of kan worden in de toekomst. De reclassering ziet dagelijks wat voor schade het kan aanrichten, al roken ze “maar” één joint per dag. Langzaam groeit dit uit tot een serieuze verslaving en de preventie onderschat dit. Volgens een aantal deelnemers is de perceptie van jongeren van hun blowgedrag niet reëel en denken ze vaak dat ze minder blowen dan dat ze daadwerkelijk doen. Voorlichting zou volgens de focusgroep eerder moeten beginnen en niet pas bij 15/16 jaar. Het liefst al aan het eind van de basisschool in groep acht, wanneer ze oversteken naar de middelbare school. Zij raden aan om *peer-to-peer* voorlichting in te zetten of eventueel een politieman voor de klas.

De meeste deelnemers beamen dat Zuidoost een belangrijk knooppunt is in de (internationale) cocaïnehandel, maar vinden het niet aannemelijk dat het gebruik daardoor onder jongeren en jongvolwassenen is toegenomen. Wel weten sommigen zeker dat er genoeg jongens zijn die geen regulier werk hebben, maar hun geld verdienen met dealen. Waarom zouden ze zelf geen cocaïne gebruiken? Volgens de focusgroep hebben de meeste jongeren nog een bepaald beeld van verslaafden (misschien een familielid of wat ze vroeger op straat hebben gezien) en dat heeft een afschrikkende werking. Het is simpelweg “*niet cool*”.

Literatuur

Benschop, A., Nabben, T. & Korf, D.J. (2009) *Antenne 2008*. Trends in alcohol, tabak en drugs bij jonge Amsterdammers. Amsterdam: Rozenberg Publishers.

Bosson, M.G. & Niesink, R.J.M. (2010) Adolescent brain maturation, the endogenous cannaboid system and the neurobiology of cannabis-induced schizophrenia. *Progress in Neurobiology*, 92: 370-385.

Degenhardt, L., Hall, W. & Lynskey, M. (2003). Exploring the association between cannabis use and depression. *Addiction*, 98:1493-1504

GGD Amsterdam (2006) Seksueel gedrag in een subcultuur van tieners in Amsterdam Zuid-oost. *Rapportage van een quick scan 2006*. GGD Amsterdam.

- Hall, W. (2009). The adverse health effect of cannabis use: What are they, and what are their implications for policy? *International Journal of Drug Policy*, 20:458-466
- Jansen, A. (1989) *Cannabis in Amsterdam*. Amsterdam: Coutinho.
- Kersloot, J. M. & Musterd, S. (1988) *Leefbaarheid en drugs in Amsterdam* (2). Amsterdam: Instituut voor Sociale Geografie (UvA).
- Korf, D.J. (1995) *Dutch treat. Formal control and illicit drug use in the Netherlands*. Amsterdam: Thesis Publishers.
- Korf, D.J., Benschop, A. & Rots, G. (2005) Geweld, alcohol en drugs bij jeugdige gedetineerden en school drop-outs. *Tijdschrift voor Criminologie*, 47(3):239-254.
- Korf, D.J. & Liebregts, N. (2010) *Coffeeshops, bezoekersstromen, motieven voor bezoek en spreiding in Amsterdam*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Korf, D.J., Vliet, E. van, Knotter, J. & Wouters, M. (2005) *Tippelen na de zone*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Korf, D.J., Wouters, M., Nabben, T. & Ginkel, P. van (2005). *Cannabis zonder coffeeshop; Niet-gedoogde cannabisverkoop in tien Nederlandse gemeenten*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Makdoembaks, N. (2009) *Slavinnen van God. Kinderhandel in Nederland*. Amsterdam: Atlas.
- Nabben, T. (2010) *High Amsterdam. Ritme, roes en regels in het uitgaansleven*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Nabben, T., Benschop, A. & Korf, D.J. (2006) *Antenne 2005*. Trends in alcohol, tabak en drugs bij jonge Amsterdammers. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Nabben, T., Benschop, A. & Korf, D.J. (2008) *Antenne 2007*. Trends in alcohol, tabak en drugs bij jonge Amsterdammers. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Nabben, T. & Korf, D.J. (1999) Cocaine and crack in Amsterdam: diverging subcultures. *Journal of Drug Issues*, 29(3):627-652.
- Nabben, T. , Korf, D. & Lamur, S. (1993) *Met of zonder. Seks en aids in de wereld van niet-schoolgaande jongeren*. Amsterdam: De Milliano.
- NDM (2010) *Nationale Drug Monitor, Jaarbericht 2009*. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Musto, D.F. (1987) *The American disease*. New York: Oxford University Press.
- O+S (2010) *Amsterdam in cijfers 2010*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam, Dienst Onderzoek en Statistiek.
- Poel, A. van der, Doekhie, J., Verdurmen, J., Wouters, M., Korf, D. & Laar. M. van(2010) *Feestmeter 2008-2009. Uitgaan en middelengebruik onder bezoekers van party's en clubs*. Utrecht/Amsterdam: Trimbos-instituut/Bonger Instituut voor

Criminologie.

Veen, N.D., Selten, J.P., Tweel, I. van der, Feller, W.G., Hoek, H.W. & Kahn, R.S. (2004). Cannabis use and age at onset of schizophrenia. *American Journal of Psychiatry*, 161(3):501-506.

Roorda, W & Terpstra, J. (2010) *Wat beweegt de jeugd? Participatie van jongeren en jongvolwassenen in Amsterdam Zuid-oost*. Amsterdam: DSP Groep.

Roosendaal, A. (2004) *Nike, Reebok, Armani; alles draait om duku*. Amsterdam: UvA (doctoraalscriptie Stadssociologie)

San, M. van (1998) *Stelen en steken. Delinquent gedrag van Curaçaose jongens in Nederland*. Amsterdam: Het Spinhuis.

Sansone, L. (1992) *Schitteren in de schaduw. Overlevingsstrategieën, subcultuur en etniciteit van Creoolse jongeren uit de lagere klasse in Amsterdam 1981-1990*. Amsterdam: Het Spinhuis.

Simons, J.S., Gaher, R.M., Correia, C.J., Hansen, C.L. & Christopher, M.S. (2005) An affective motivational model of marijuana and alcohol problems among college students. *Psychology of Addictive Behaviors*, 10(3):326-334.

Smit, F., Bolier, L. & Cuijpers, P. (2004). Cannabis use and the risk of later schizophrenia: a review. *Addiction*, 99:425-430

Waalring, R.N. (2009) *Veerkracht in Flora. Een onderzoek naar pro-sociaal gedrag van kwetsbare kinderen uit een Surinaamse volkswijk*. Universiteit Utrecht (proefschrift).

Witton, J. (2008). Cannabis use and physical and mental health. In: Rödner Sznitman, S. Olsson, B. & Room, R. (Eds.) A cannabis reader: global issues and local experiences. *EMCDDA Monographs*, 8 (II). Lisbon: *European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction*, pp.115-140.

Zeijl, E. (red.), Beker, M., Breedveld, K., Broek, A. van den, Haan, J. de, Herweijer, L., Huysmans, F. & Wittebrood, K. (2003) *Rapportage Jeugd 2002*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.